

**TAKƏLAYA NAALƏ NYƏŇKA NKA
PƏDLI NMAAWA
KƏLƏNTI
NYƏMA TƏ
Kətvlətv**

Takəlaya kanə ka taa tə caaləyəna nav sɪ Pədlɪ na İso təsele nyəma paa nukəna təma. Pa tasa keesuyv tətəyə kuvəŋ wei İso seelaa mpa pa ta ke Yuta nyəma tə pa haaki sɪ pə waasi Yosalem İso yəlaa kpekəle tə.

Pədlɪ tasəyi İso seelaa ke apalətv sɪ pə haaki. Mpi tə, Yesu nāá ké təŋ tə ké na í pəsi ɪ təyi kunyəntv sɪ taaə svv təŋ. İlena ɪ təkəna ɪ təyi hólóyú sɪ ɪ ke Tillu, na ɪ yəyətə isəna ɪ təmle ka teesəna tə.

İsəna pa faya Kələnti II takəlaya tə:

Pədlɪ na Kələnti İso yəlaa kpekəle pa fəi leleŋ, titite
1-7

Luyv kuləmvəyv hanav, titite 8-9

Pədlɪ hólóyú sɪ ɪ ké Tillu, titite 10-13

Seetv

¹ Maya Pədlɪ, İso luyv lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapaləv Timotee tə ŋmaakəna takəlaya kanə.

İso seelaa kpekəle nte tə we Kələnti tə tə nyəma meye tə ŋmaa-ke. Na İso yəlaa təna mpa pa we Akayi tətəv təna taa tə sɪ tə seeki-me.

² Tacaa İso na tá Səso Yesu Kilisiti pə la-meye pəlele na pə ha-meye alaafəya.

Pədlɪ seeki İso ké í na təmle

³ Tə sa İso tá Səso Yesu Kilisiti Caa. İni ı kəna Caa wei ı kəpantv təowa pə tu fei tə. İ kə İso wei ı səsəyi-tuyv apalətv kə pə təna pə taa təyo.

⁴ İni ı səsəyəna-tuyv apalətv kə tá wahalanaa təna taa sı tá mayamaya tə səna mpa wahalanaa ləlaa kayatəyi mpv tə, na tə pona-weye sənav ŋku tə hika İso kinj tə.

⁵ Pə taya pulv, tə təkuyv Kilisiti konyəntəyəle kə isəna mpiyi səsəm tə, mpv tətəyo Kilisiti səsəyi-tuyv apalətv kə səsəm tətə.

⁶ Tə təkı konyəŋ kə sı pə səsı-meye apalətv na pə ya mə nyəyv tətə. Pə səsəyi-tuyv apalətv kə sı taa səsı-me na í nyəə toŋ na í pəsi na í təyəna suulu kə konyəntəyələnaa mpa pa mayamaya tá təŋna təyəv tə.

⁷ Tə wəna naani kə teu kə mə təə kə. Pə taya pulv təə, tə nyəmə sı isı tá na-me tə krenta konyəŋ təyəv tə, pu krentı-tuyv apalətv səsuyv tətə.

⁸ Ta taapalaa, tə caa sı í nyı sı isəna mpi tə təyo konyəŋ kə Asii tetv taa tə pu nu-tuyv səsəm na pə kəli-tv pə tu fei, haləna tə tēma tá taa sı tá təm tēmaya.

⁹ Pu caya-tuyv isı nəyəlv təmna sı pá kv-tuyv kəkuyv. Ama pə lapa mpyəy sı pə hólı-tv sı İso wei ı feesiyi sətəa tə ı paasi tə taa tv tá təyi naani.

¹⁰ Waatu wei tu wə səm nəyo təə təcomlaa kə mpv tə inı ı yapəna-tv, na inı ı ká yana-tv tətə. Tampana tə tēləyi mpyəy teu sı í ká tasa-tuyv yapv tətə.

¹¹ Pə taya pulv təə, mə mayamaya í ká te-tv na mə sələməŋ. Na sələməŋ wei yəlaa samaa mə í sələməyi ta təə tə, İso ká mv-ı na í la-tuyv kəpantv tənə inı, na yəlaa payəle sē-ı í na təmle kə tá təə.

Pəəli layasa mpi pə pəle ı ka tvwa tə

12 Mpi pə tə tə pəsəyi na tə sa tá ti təyələ si tə nyəmə teu ke hatuu tá taanaa si İso yaasi kupaŋ na tampana nyəŋ ke tə təkəa na tə lana yələa taa, İlena pə tu kələna mə kiŋ. İso pəelee tiikayana-tu, pə taya yuləlayatu natəli.

13 Nti í kaləyi tá takələsi taa na í nukı tə ntəyəle, pə taya natəli tə kaasaa tətə se. Na ma huuki teu si í ká te na í cəkəna təm tənə si,

14 í ká yələyəna-tuyv Tacaa Yesu kuyaku wule ké na taa yələyəna-me. Kayana í tá cəkənta mıróyó teu se.

15 Maa wəna naani ke tənənı tə tə təyə maa huwa si maa caaləna mə təyē pote na í hiki kupaŋtu ke təm naale.

16 Pu wəe si ye ma puki Masetoni ke maa hələna mə te, na ye ma kəma məlvuyv ma təŋna mə te tətə. Na í ká sənə-m na ye ma puki Yuta pə taa la-m kate.

17 Waatu wei maa huwa mpaav ŋkə kə təm tə faawu ke ma lapa kuləpv na? Saa wei ma cakı na ma su mpi ma təŋəyi na má lakı tə yələa huwəe ke ma təŋəyi? Ye maa təŋaya yələa huwəe nn na aai pu wəenna təntəmle.

18 İso tampana tə isəntə, nti ma heela-me tə pə taya nn na aai pə tisuyv ke təntəmle.

19 İso Pəyalv Yesu Kilisiti wei ı təm má na Silaası na Timotee tə heela-me tə ı ta ke nn na aai təm. Ama ı ké İso tisuyv nn wei təyə.

20 Nn ını ı ké İso kütisitu ké. ını ı huləyəna si İso lakı kupaŋtu təna nti ı ka təma si ı ká la tə. Pə tə kə tə tisiyi si: Ami, ke Yesu Kilisiti tə si pə kusı İso teeli.

21 İso mayamaya yekina na tá na-me tə nyəəkı təŋ ke Kilisiti mpaav taa, na ını ı fayana-tu na tá mpaav.

22 ını ı yusəna-tu na ı kuyusum si pə hólı si tə ké

ı nyóma. Na ı su tá taanaa ke Feesuyu Naηηtu ke taluma sı pə húlı-tu sı ı su-tuyv kúpantvnaa.

²³ Na Iso, mə waalı takuyv təo ké ma kisa Kələnti ke məlvuy. Na ye ma tu looliyi ké, Iso í ku-m.

²⁴ Tu pəekəyi sı tə caalı-me sı í təη pəne na í yele pəne. Pə taya pulv təo, tə nawa sı í təka Isosele mpaav ke teu. Ama tá luyv wəe ké sı tə tu-meγe niη ke mə təmle taa na pə waası-me.

2

¹ Pə təo ké ma təwa ma taa sı ma kaa kəo mə te, pəcə má taa kəo má tasa mə laηa wakəlvuy.

² Pə taya pulv təo, ye ma wakəla mə laηa, awe ká heesəna ma nyənte tətə? Ye pə taya mpa pa nyəna ma wakəlyi tə pa tike?

³ Pə təo ké ma ηmaa-meγe mpv. Ma taa caa sı ye ma kəma na má tala mə te, mpa pə məna pá ha-m laηhulvmlə tə pá məli-m laηwakəlle hav. Ma nyəma teu sı ye ma wəna laηhulvmlə, mə təna təpai mə nyəna ná hulvmaa tətəγə.

⁴ Pəpətv fei, piti səsə na laηwakəlle səsəle na isəlv m pə taa ké ma ηmaana-meγe takəlaya ηke, na pə taya sı má tayanı mə laηa wakəlvuy. Ama sı í nyi ké sı ma səla-me pə tu fei.

Wei ı wakəlaa tə ı suulu hulvyv

⁵ Wei ı yelaa na piti kəo mə hekv tə pə taya ma laηle ke ı wakəlaa, ama mə təna mə laηa ke ı wakəlaa. Na paa pə ta tu kev mə təna, mə taa payale laηa ke ı wakəlaa.

⁶ Mə taa payale tisaa sı pá hə yvlv ıne ı ηkpaηuyv tə, pə mayaa ké.

7 Ama pəneṅte í çepi-i mpv, na í səsı-i apalvtv, pəcə pə taa kəə na ı laŋle wakəli səsəm na í lə tóŋ.

8 Pə təə ké ma seyesəyi-me sı í lana yaasinaa mpa paa hólı-i sı í səəla-i tə.

9 Ma caakaya ké sı má mayası-me na má na mə waalı, sı mə luyv we tam ké ma kuşeyesətv təŋyuv yaa mə luyv fei. Pə mayamaya pə nyuvv təə ké maa ŋmaa-me.

10 Ye nəğəlv í pənta natəli na mu çepi-i ma mayamaya ma çeki-i tətəğə. Pə taya pvlv, ye yvlv pənta natəli na má çepi-i ısu ma çepv ısentə tə, mə təə ké ma lakı mpyúyú Kilisiti ısentaa,

11 pəcə Satanı í taa kəə na í kəli-tv. Anı tə nyəmə ısəna ı kulapvtv weə tə.

Mpi pə pəkəla Pəəli ke Tvlvvası tə

12 Waatv wei ma tala Tvlvvası sı ma kpaaləyi Kilisiti təə Laapaalı Kupaŋ tə, Tacaə təə ma mayanaa sı mpaav weə faa sı má la təmlə ke teu.

13 Paa na mpv tə, ısu ma ta mayana tá taapəlv Titv tə ma laakalı kula səsəm ké. Pə təə ké ma yela Tvlvvası nyəma na má tē Masetoni.

Kəlvv ŋku Yesu Kilisiti yeki na tə hikiyi tə

14 İə fəə, pə taya pvlv təə, tá na Kilisiti tá kpentuyv təə ı tv-tuyv ı akaitv loŋŋa taa ké na í tēna-tuyv tam. Kulvm ını ı mayamaya ı yekina sı tə la na pá nyi Kilisiti ke paa timpi ısu tulaalv səsəŋ nukuyv paa le tə.

15 Mpa pa we mpaav kowaasuyv taa na mpa pələ pa təŋna lepu tə, tə we pa təna pa kiŋ ké ısu tulaalv kupaŋ wei Kilisiti hawa İə tə ı səsəŋ.

16 Mpa pa təŋna lepu tə tə we pələ pa kiŋ ké ısu səm səŋ wei ı kəŋna səm tə. Ama mpa pa we mpaav

kəwəəsuyə taa tə tə wə pələ pa kiŋ kə isu weesuyə səəsəŋ, wei i haaki weesuyə tə. Awe pəsəyi na í la təmlə təne tə taka?

¹⁷ Tá fei isu ləlaa pəyalə kprakuyəv İso Təm na pá kəkki si pə lana-wə tə. Ama tampana ke tá yəyətəyi na İso naa mpv. Pə taya pulv təə, inı i tilina-tv, na Kilisiti təmlə ke tə laki.

3

Nəyə pələyuv kvfam təmlə lataa

¹ Təmnaa pane pa húləyi si tə caa tə suv tá ti sam taa? Yaa tu húlí-meyə takələsi nsi si húləyi si tá kulapətv tewa tə? Yaa tu sələmi-me si í ha-tuyv-səyi mə mayamaya isu ləlaa lakuyv tə?

² Mə mayamaya mə pilima kəna tá takələya, na tá lotu taa kə pa ηmaa-ke, na yələa təna pəsəyi na pá ná na pá kala.

³ Nη, pə wə mpyəy təkrataa si í kə Kilisiti takələya ηka í ηmaawa təyə, na taya í ηmaana takələya kanə. Pa ta ηmaa takələya kanə na ηmaalaya. Ama weesuyə tv İso Feesuyə ke pa ηmaana-ke, na pə taya pəe kraatanaa təə kə pa ηmaawa, ama yələa lotu taa mayamaya ke pa ηmaawa.

⁴ Naani wei tə wəna İso kiŋ ke Kilisiti təə tə i təə kə tə yəyətəyi mpv.

⁵ Pəpətv fei, tə kaa pəsi na tə tə paa pəə si tá mayamaya tá toma ke tə lapəna təmlə təne. İso yelina na té pəsəyi na té laki mpi tə laki tə.

⁶ Pə taya pulv təə, İso inı i yelina na té pəsi nəyə pələyuv kvfam təmlə lataa. Na ka ta ke kusəsutv nti pa ηmaawa tə tə nyəηka, ama İso Feesuyə nyəηka kə. Kusəsutv nti tə wə takələya taa tə tə kuyi kə. Ama İso Feesuyə ná haa weesuyə kə.

7 Nmaatu pee ke pa ηmaana kusəsutu ke pee kraatanaa tə. Paa na mpv pə hula Iso teeli ke tə təcəlle, na Moisi isentaa teekaya kəkə nakəli te, nn. Haləna İseyeli nyəma ta pəsi na pá nyəni i isentaa ké təm naale, pəyele i isentaa teu mpi pu ké mpi pu te na pə saalı yem təy. Ye kusəsutu nti təle tə kuγi tə tə ta kisi teeli ke hikuyu,

8 kacanfana təmlə nte Iso Feesuyu ná lakı tə?

9 Ye təmlə nte tə lapa na yəlaa pəsi tasəkəle nyəma tə təle tə ta kisi teeli ke hikuyu, ilə kacanfana nte təle tə lakı na yəlaa pəsəyi yulɔpama ke Iso isentaa tə?

10 Tə tu pəsəyi na té yəyətı sı tuu ləη teeli ná məla yem ké kaγana nyəη təy tə. Kaγana nyəη tee-i ké təpɔlɔpɔlɔ.

11 Mpi pə taηa pəcə tə pələ pə ta kisi teeli ke hikuyu, kacanfana mpi pə cakı tam tə tə?

12 Tə tēeləyi mpv təy tə naani tə səsəm.

13 Tá fei isu Moisi wei i ka taka i isentəə ké saalaya sı İseyeli nyəma í taa kəə na pá ná i teu mpi pu te na pə sı tə pə saaləy.

14 Ama pele pa ta pəsi na pá cəkəna, na haləna saηa m̄p̄yú pə tu wεε. Ye pa svv nəyɔ p̄elɔyɔ kɔp̄əm takələya ke kalɔyɔ ke isəntə, pa layatv təə taka saalaaya ηkeγe. Yulɔ wei na Kilisiti pa kɔp̄enta kolum tə p̄untv tike təə ké saalaya kanε ka ta kenti.

15 Na haləna saηa isəntə, ye pa kula Moisi takələsi kaləy, saalaya ηke ka təkə pa layatv təə ké.

16 Pa ηmaawa Iso Təm taa ké mpv sı: Yulɔ keesəyəna Tacaa təə ké ilena saalaya ηke ká kəəli i təə.

17 Tacaa wei i təm pa yəyətəyi Iso Təm taa cəne unı tə Iso Feesuyu ké. Ye Tacaa Feesuyu í wε timpi, hεesəyɔ wenna.

¹⁸ Tá təna mpa tá saalaya keela tá isentəə tə, Tacaa teu naaki tá təə ké tənyənənyəni. Na pə layasa-tuyv n̄p̄ȳȳ s̄i t̄ə n̄əȳəsəna Tacaa. Tə lu teu taa ké na t̄ə s̄u teu k̄ək̄ələm l̄emp̄i taa t̄ət̄ə. Tacaa Feesuyv lapəna t̄əml̄e t̄ən̄e t̄ə taka.

4

Tá tə wə ké isu cyyv wontu

¹ Iso k̄vp̄antv t̄əə ké i t̄v-t̄uyv t̄əml̄e t̄ən̄e t̄ə lapv, na p̄ə t̄əə ké t̄i l̄əki tá apal̄tv.

² Tá l̄əwa mukaya k̄lap̄utv f̄eēle f̄ei nȳəntv. Tu h̄úl̄ȳi t̄ək̄paal̄tv. Tu keē Iso T̄əm, ama tampana ke t̄ə h̄úl̄ȳi t̄əc̄eic̄ei, na t̄ə lak̄i n̄p̄ȳȳ Iso isentaa ké s̄i ȳəlaa i t̄v p̄a laakali ke tá t̄əə na p̄á ná.

³ P̄ə t̄əə ké Laapaali K̄v̄p̄an̄ wei t̄ə k̄paal̄ȳi t̄ə i ta ke muku t̄əm. Ama mpa p̄a lepa t̄əȳə i ké muku t̄əm.

⁴ Antulinya in̄e i taa ul̄əȳəv m̄el̄əm̄əna-w̄e na p̄aa t̄əv p̄a taa na Iso. Antulinya taa ul̄əȳəv in̄i i k̄entina-w̄e s̄i p̄á taa na Kilisiti teeli Laapaali K̄v̄p̄an̄ ȳela na p̄ə ná t̄ənyau ke is̄əna m̄pi t̄ə. Kilisiti in̄i i k̄el̄əna Iso t̄ət̄əȳel̄əv.

⁵ P̄ə t̄əȳə tá mayamaya tá t̄əm ke t̄ə lak̄i waasv. Ama Yesu Kilisiti t̄əə nȳəntv ke t̄ə k̄paal̄ȳi s̄i Tacaa keē. Na Yesu t̄əə ké t̄ə yaaki tá t̄əȳi m̄ə t̄əml̄e nȳəma.

⁶ Iso wei i ȳəȳət̄aa s̄i p̄ə ná na s̄əkr̄et̄uyv c̄e t̄ə, k̄ul̄vm in̄i i lap̄əna na p̄ə ná tá lotu taa s̄i t̄ə nȳi t̄əc̄eic̄ei ké Iso teeli wei i ná Kilisiti isentaa t̄ənyənənyəni t̄ə.

⁷ Ama tá mpa t̄ə t̄əka Iso k̄vp̄amp̄am p̄ən̄e t̄ə t̄ə w̄e ké isu cyyv wontu. P̄ə lapa n̄p̄ȳȳ s̄i p̄á ná teu s̄i Iso hana-tuyv toma s̄əs̄əna an̄eȳe k̄v̄hav, p̄ə t̄əȳə tá mayamaya tá nȳəna.

⁸ Konyəntəyələnaa ke waanı waanı pına-tv, ama tə ta kpisi. Nəyəsee ná kuyi-tv, paa na mpv tu yeki teelvü.

⁹ Pa tuyi-tvyv konyə, ama Iso ílé i ta lə-tv. Pa huyi-tvyv aɛ, ama paa na mpv pa ta kv-tv.

¹⁰ Tam tə səki Kilisiti səm ke tá tənəy taa ké si pə hólí tá tənəy kulvməy iní i taa ké i weesuyü.

¹¹ Tə wəv na tá ise ke isəntə tə, tam ké tə wə səm nəəsi taa ké Yesu tə, si pə hólí si i weesuyü wəna tá tənəy kusəpəy inə i taa.

¹² Mpyúy pə wəe, səm wəna tá taa na pə laki na weesuyü náá wəe mə taa na kú laki.

¹³ Pa ηmaawa Iso Təm taa si: Ma tema ma taa na Iso təyə ma yəyətə. Tá tətə tá hūwəe wə taa temnav mpi pə təm taa təyə tə tema ta taa na Iso na pə təo ké tá nəəsi təo u suy.

¹⁴ Pə taya pəlv, tə nyəmə si Yesu səpa na Iso feesi-i tə i ká te na í feesi-tv na Yesu, na í lá na tá na-mə tə səy i isəntə.

¹⁵ Mə təo ké pə tənaya mpv pə laki, Iso tənəna i pəlee hólúyú ke yəlaa payələ ke tam ké si í la na yəlaa mpe pa samaa payələ sēe-i si í na təmlə, na pə kusi i teeli.

Taa temnav ke Iso waasəyəna

¹⁶ Pə təo ké tu ləo tá apəlvü ke paa pəçə. Paa pə wəe si tá tənvyv təo tənəna caamvyv ke pəçə tə, tá taa ná tənəna ton səəsuyü ke paa kuyanəkuyü.

¹⁷ Konyəmisi nsi si makuyvna-tvyv waatu waatu tə si tayanəyi-tvyv teeli taa teeli wei i kaa te təyə, na teeli iní i kəla konyəməy iní təçayəçaya.

¹⁸ Pə taya mpi pə nyənəyi təkēlee tə pə təo ké tə tv tá laakalı, ama mpi pu naakı tə pə təo ké. Mpi pə naa

təkeelee tə pələ pu leeliyi. Ama mpi pu naa tə pələ pə wε tam təə.

5

¹ Tə tənuyv kune, kv wε ké isu cokəle nte tə taa tə suvki tə. Na tə nyəmə sɪ saŋa ye pa yəka cokəle nte, tə wena təsuule ke isətaa nte Iso tənna-tv tə. Na lonte nte Iso mayamaya tayanna-te, na tu wεε tam təə.

² Ama pənente tə tənna məla ké na tə tənna təteyete ye sɪ pə tv-tuyv tə isətaa wεεtv.

³ Pə tayə pulv təə, ye pə tv-tuyv tə isətaa wεεtv tə fei yem se, pələ pə tənəŋ wεε tətəyə.

⁴ Kəpam ye tə wε tam ké tə ate coka ane a taa tə mələŋi ké isu səŋəla nu-tv. Pə tayə isu tə caa sɪ tə lu tə ate tənəŋ ine ɪ təm taa təkpataa se. Ama tə kooliyi ké sɪ pə tv-tuyv isətaa nyəŋ tətə, ilena weesuɣu nyəm li mpi pə səki tə.

⁵ Iso mayamaya tayanna-tv na ɪ yele sɪ pə layasɪ-tuyv mpv na ɪ su-tuyv ɪ Feesuɣu ke tələma sɪ tə nyəna sɪ ɪ su-tuyv kəpam.

⁶ Pə təə ké tə nyaki apalətv ke tam. Na tə nyəmə sɪ ye tə wena tənəŋ ine ye məpəyə tam, tə hatələna timpi Taca wεε təyə.

⁷ Tə tema Iso na tə taa təyə tə tən, ama tə ta nata na tə ɪse se.

⁸ Tə nyaki apalətv ke teu ké na tə səla teu sɪ tə lu tənuyv kune kv taa na tə polo tə caya Taca cələ.

⁹ Mpi tə nyuləŋi səsəm təyələ sɪ paa tə wena tə ɪse paa tə fei, ɪ la-tuyv luyv.

¹⁰ Pə tayə pulv təə, paa pə kpa na pə tii pə wεε sɪ tə tənə təpai tu səŋ Kilisiti ɪsentaa ké na ɪ huuna-tv, na pəcə pə leeti paa wei ke mpi ɪ ka wena ɪ ɪse na ɪ la tə,

ye kəpəntu ke i ka lapa, pə ləeti-i kəpəntu, ye ısayətu pə ləeti-i tələ.

Kilisiti ciika tá na Iso

¹¹ Tə nyəmə mpi pa yaa Tacaa səyəntu tə mēē, na tə caa tə hólí yəlaa ké na pá cəkəna na pá tisi. Iso nyəmə-tuyv teu, na ma huv si mə nyəmə-m mpv tətəyə hatuu mə taa.

¹² Pə taya tə tasəyi-meyē tá mayamaya ke hólóyó si í ná tá teu. Ama tə pəkəyi ké si tə hólí-meyē tampana nna a təó í ká yəələna-tu, na pécó í pəsi na í cə mpa pa yəələyəna tənəy təó kulapəm na pa paa feina taa nyəm tə.

¹³ Ye tampana si tə kə kəpəntənaa ıle Iso təó kə tə kə kəpəntənaa. Ama ye tə wəna tá ıse, mə təó kə tə wəna tá ıse.

¹⁴ Pə taya pulv təó, Kilisiti səəluyv caaləyəna tá mpa tə tēma tá taa si yulv kulvm səpa yəlaa tēna təó tə, na mpv ını pə hólóyí ké si í na paa wei pa kəpəntəna səm.

¹⁵ Yəlaa tēna təó kə i səpa si pə hólí si mpa pa wəna pa ıse tə pá nyi si pə taya pa mayamaya pa təó kə pa wēē. Ama wei i səpa na í fe pa təó tə i təó kə.

¹⁶ Pə təó kə tu tasəyi yulvhuwēē tənyuyv ke yem na pécó tə nyi yulwēētu, paa ısu tuu mpyóyó tu lakaya na tə huuki huwēē ke Kilisiti təó tə, kayana tu laki mpv tətə.

¹⁷ Ye yulv na Kilisiti pá kəpəntaa te, pə layasa-i wēētu kəfatv ké. Wēētu kəpəntv muka yem, wēētu kəfatv layasəna.

¹⁸ Pə tənaya mpv Iso kin ke pə lunaa, na Kilisiti təó kə i ciika tá na-i na í tu-tuyv təmlē si tə la na í na yəlaa ləlaa pá ciiki.

¹⁹ Pə taya pulv təə, Kilisiti kiŋ ke İso lapənaa na í na ı yəlaa təna pá ciiki, ı ta hıv pa ısayatv təm təə. Na taya ı towa sı tē kpaaləyi ciikuɣu təm tənə.

²⁰ Tə ké Kilisiti təmlə nyəma səsaa ké, na pə caya ké ısu İso yaa-me na tá nəəsi. Hai tə wiikəna-me, Kilisiti təə í yele na mə na İso í ciiki.

²¹ İsayatv taa wəe Kilisiti kiŋ se, ama İso pəsəna-ı ısayav ke tá təə. Mpu pə yelina tá na Kilisiti tá krentuɣv təə, İso lapa na tē pəsi yuləpama.

6

¹ Pə təə ké tá mpa na İso tə lakı təmlə tə, tə wiina-me sı í taa yele na İso hula-meɣe pəeləe nna tə á pəsi yem.

² İso yəɣəta ı təm taa sı:

Waatv wei ma lakaya ma kəpantv tə ma nuna-ŋ.

Yapv kuyaku wule ma səna-ŋ.

Təv, pənentəɣe pə muna İso kəpantv hikuyv. Saŋa ke pə pəsəyi na pé ya yulv nyuɣv.

³ Tu caa sı nəɣəlv í footi tá təmlə, pə təə ké tu caa tē tusi nəɣəlvu paa mpi pə taa.

⁴ Ama tə húləyi pə təna pə taa ké sı tə ké İso təmlə nyəma. Pə təə ké tə cayaŋa suulu ke səsəm na tē təkı konyəməŋ na tē wə ıənyəŋle na laŋwakəlle səsəle taa.

⁵ Pa mapa-tv, pa tv-tuɣv saləka, pa lapa na yəlaa təna yona-tuɣv yem yem. Tə lapa kaŋkaŋsi təma, tə keela tá tom, tə səpa nyəɣəsi.

⁶ Tə húləyi ké sı tə ké İso təmlə nyəma, na tá yaasi kəpaŋ taa na tá nyəm taa na tá suulu taa na tá kəpantv lapv taa. Na tə lapa mpv tə na İso Feesuyv Naŋŋtv toŋ ké na tá tampana sələvɣv.

7 Na tá waasv tampana taa ké na Iso toma taa. Tampana təhəyυ kəna-tuyv yoou wontu nti tə yoona na tó kentiγina tá tōv tō.

8 Pa tuyvna-tuyv pəyele pa tuyi-tuyv fεεle tətō. Pa tuvki-tuyv, pəyele pa saη-tv tətō. Pa nyənəγi-tuyv pəpətunaa ké, pəyele tayale tampana yəγətəlaa.

9 Pa nyənəγi-tv isu mpa pa ta nyi tō pəyele tayə pa təna pa nyəmá. Pa nyənəγi-tuyv sətəa, pəyele tá na tá isε, na í pəsəγi na í ná mpv. Pa tuyi-tuyv saləka, paa na mpv paa kvγi-tv.

10 Pa nyəηsəγi tá isε, paa na mpv laηhulumlε taa ké tə wε tam. Tə wεε ké isu kvnyəntunaa, ama tə səsəγi yəlaa payale ke apititu. Tə wε isu mpa pa fεina pulv tō, pəyele tampana tōv tá wenna pə təna.

11 Tá taapalaa kvpama ke Kələnti, tampana ke tə heeliγi-mε, ye pa fayə tá taa mεγε pa makəna.

12 Tə səəla-mεγε, ama mə tá səələna tá.

13 Pə tōv ké ma yəγətəna-mε isu piya. Nti tá huv mə tōv tō mii huv řpύγύ tá tōv, í səəli-tuyv mpv tətō.

Ma ta nyi isənaa cəlvv

14 I taa yele na mə na mpa paa teη pa taa na Iso tō í kvpenti. Pə tayə mpa pə muna pə kvpenti mə na-wε təγəle. Pə tayə pulv tōv, isənayale kvpam na isayam pu siti? Na isənaya ilim na ahoo ká siti?

15 Isənaya Kilisiti na lləγəv paa nuna təma? Wei ι teη ι taa na Iso na wei υ teη ι taa na Iso tō pa kaa we?

16 Yaa isənaya Iso təcayale na ma ta nyi isənaa tuη pu kaa? Pə tayə pulv, tá kəna Iso weesuyv tv təcayale. Iso mayamaya yəγətəna mpv sι:

Maa caya pa kiη na maa wεε pa hεkv.

Maa pəsι pa Iso na paa pəsι ma yəlaa.

17 Pə tōv ké Tacaa yəγətəa sι:

Pə wεε sɪ í ká lu pa hɛkʊ

na pɛ́ yasɪ mə na-wε.

ɪ taa yele na asilima nyəm napəli tokina-mε.

ɪle má, maa mu-mε.

¹⁸ Maa pəsi mə Caa,

na mú pəsi ma pəyalaa na ma pεεlaa.

Tacaa toma təna tʊ yəɣətəna mpʊ.

7

¹ Ma taapalaa, taya pa yəɣətə pə təna mpi pa yəɣətə isəntə tə. Pə təw kɛ́ tʊ ləsɪ tá təɣɪ mpi pu pilisi tənʊɣʊ yaa ləsaya tə pə taa. Tə cáálí tá tɪ na tɛ́ pəsi ləw nyə́ma təkpataa, na tɛ́ wεε ɪ nyamnav taa kɛ́ tam.

Pəəli laɲhʊlvmlɛ

² Mə ləsasi í wεε tá təw. Tə ta la nəɣəlʊɣʊ kawalaya nakəli, tə ta hʊlvsi nəɣəlʊ, tə ta təɣw nəɣəlʊ təw.

³ Pə taya isʊ ma caa má kú mə təm təɣw ma yəɣətəɣɪ mpʊ. Ama pə wεε kɛ́ isʊ ma tɛm yəɣətʊɣʊ tə sɪ tə səəla-mεɣɛ səwəm təɣw pə kpenta-tʊɣʊ tam, paa weesuyʊ taa paa səm taa.

⁴ Ma wɛna naani kɛ́ mə təw kɛ́ səwəm kɛ́, ma yəwələɣəna-mεɣɛ. Tá kʊnyəntəɣəle təna taa ma wɛna apalʊtʊ kɛ́ səwəm, na ma laɲhʊlvmlɛ təw taka.

⁵ Tə talʊɣʊ ɲpúɣú Masetoni tə tapasopile fɛɪ paa pəw. Tə mayana kʊkayətəm kɛ́ pə təna pə taa kɛ́, tá na lɛlaa tə svʊ lʊpʊ taa kɛ́, na nyamnav wɛ tá taa.

⁶ Ama ləw wei ɪ haɪ apalʊtʊ kɛ́ mpa pa apalʊtʊ lepa tə, ɪ ha-tʊɣʊ apalʊtʊ na Titʊ kəntɛ.

⁷ Na pə taya ɪ kəntɛ tike səwəna-tʊɣʊ apalʊtʊ. Ama na isəna ɪ kɛɛsa-tʊ sɪ mə səwə ɪni ɪ mayamaya kɛ́ apʊlʊtʊ tə pə təw tətə. ɪ kɛɛsa-tʊɣʊ isəna í nyuləɣɪ sɪ í na-m tə, na isəna mə isɛ nyəɲaa tə, na isəna í taɲaa

tətəyətəye si ye sənau í sənna ma təə tə. Pə təə tətəyə
pənente ma laŋle hulumma səsəm tətə.

⁸ Paa maa ηmaav-meyə takələya na ká pəsi mə laŋa
tə, maa təŋ nəənəə si ye maa nyəmə. Mpi tə ma nawa
si takələya ηke ka pəsa mə laŋa ke pəcə.

⁹ Ama pənente ma laŋle həewa, pə taya isu ma
pəsa mə laŋa tə pə təə. Ama mə laŋpəsəle yeluyu
na í layasi yaasi tə pə təə ké. Pə ha İso ké mraav ke
laŋpəsəle nité tə taa ké na í la ı nyəntu, haləna mpi tu
lapa-me tə pə ta ke isayatu tətə.

¹⁰ Pə taya pulu təə, laŋpəsəle nte tə haa İso ké
mraav na í laki ı nyəntu tə, tə kəŋna layasuyu ké. Na
layasuyu kəŋna nyuyu yaru pə fei si yulu ká tə si ye
maa nyəmə. Ama səm ke antulinya nyəma laŋpəsəle
ná kəŋna.

¹¹ Laŋpəsəle nte tə mayana-me tə nité tə hana İso
ké mraav na í la ı nyəntu, na pənente í tá na mpi pə
temnaa tə taa? İ tá ná isəna mpi laŋpəsəle yelaa na í
paasəna mpi pə taa í weə tə pə təm ke teu, na í pəsi na
í lá apalaa na í keeli təm ke mə nyəŋ təə. Pəwe, paa
yaa mpv si təm təne tə ta mayə-me. Paa yaa rıpúyú
nyamnav. Paa yaa mpv si í nyuləyi si í na-m. Paa yaa
mpv si í seesa isəle. Paa yaa mpv si í səpa nyuyu si í
həŋ isayatu latu ηkraŋyu. Pə təna pə taa í hulaa ké si
í táá ná təm təne tə taa.

¹² Maa ηmaa-meyə takələya tə, pə taya wei ı lapa
isayatu nti yaa wei pa lapa-ti tə pa təə. Ama si pə hólí
İso isəntaa təkəlekele ké lıpv mpi í lıpa tá təə tə.

¹³ Pə təə ké mpi í lapa tə pə səəsa-taya apalutu tətə.

Pə taya apalutu tike ke pə səəsa-tu, ama waatu wei
tə nawa isəna mə təna í səəsa Titu ke apalutu na ı laŋle
hulumu tə, tá laŋhulumle təə səsəm.

14 Ma sam-meyə isəna mpiyi i kin tə pə ta la-m feele. Isəna tə heeliyi-meyə tampana ke tam tə, mpv tətəyə tə pyula-meyə Titv kin, na ilé i mayamaya i mayanaa si tampana ké.

15 Pə tətə ké i səəlyv ke-me tətə səsəm ke waatu wei i tətəyə isəna mə təna í see yəlaa, na isəna í mv-i na í seliyina səyantu tə.

16 Ma lanle huluma səsəm, pə taya pulv, ma tēləyi mə tətə ké paa mpi pə taa ké.

8

Luyu kvlmvyyv hanav

1 Təv, pənente tá taapalaa tə caaki ké si í nyi isəna Isə pēleē təm lapa Masetoni Yesu seela kpeka taa tə.

2 Konyəntəyələnaa mpa pa mayana Masetoni isə seelaa mpe tə pa mayasa-weye teu ké. Paa na mpv pa lanhulvmlə tətə səsəm, haləna pa kvpantu lapv fei taka, pəyele pa tu ké konyəntənaa kutukutunaa ké.

3 Maa looliyi, isəna mpi pa pəsaa təyə pa hawa. Haləna pa tu hawa na pə tēe isv pa pəsuyv wēe tə mēe. Pa mayamaya pa nəkəna

4 na pá kaana-tuyv teu si tə la suulu na tə yele na mpe pá səna tətəyə Isə yəlaa mpa pa we Yuta tə.

5 Na tə taa hvv si pv tala isəna mpi tə pə tēe mpv. Kancalaya ilə Taca ke pa ha pa ti. Pə waalı ké Isə luyu lapa na pá ha pa təyi tá tətə.

6 Pə tətə ké tə wiina Titv si í polo mə tē, na í lakv təmlə nte i ka caalaa tə. Ulena í la na mu tēesi təmlə kvpante tənē.

7 I tu wē toma ke pə təna pə taa ké, paa taa tēmnav ke Isə, paa yəyətaya, paa nyəm taa. Mə isələ seesuyv

təm fəi keesuyv. Na í tu səəla-tuyv, pə təə kə tə səəlaa si í hólí mə toŋ ke təmlə kupante təne tə taa tətə.

⁸ Nti ma yəyətəyi isəntə tə pə taya kuvaaluyv nyəntv, ama isəna mpi ləlaa ná səsəa isələ təyə ma heeliyi-mə, si ma naa mə səəlvuyv tampana.

⁹ Pə taya pulv təə, í nyəmə Tácaaa Yesu Kilisiti pəeləe təm məe. Í ka kə toŋ tv kə. Ama mə təə ı pəsa ı təyi konyəntv, si í svsi-məyē toŋ na ı konyəŋ ŋkv.

¹⁰ Pə təə ıle maa keesi-məyē ma hūwəe ke təm təne tə taa na í ná. Pə wə teu si mpi í ka caala lapv ke tuu pənte tə í lakı mpv. Məyēle kancaalaya nyəma mpa pa lapa tə. Na mə tu səələna hatuu ləŋ si í lakı.

¹¹ Pənentə í lakı mpv haləna í teesi təmlə təne. Í teesi-te na luyv kvləmvuyv, isu í ka tv pə pəle na luyv kvləmvuyv tə. Í lana mpi ı wəna tə.

¹² Pə taya pulv təə, ye yulv í hana luyv kvləmvuyv, İə keesəyəna mpi pəntv wəna na í la təyə na í mv ı kuvəəv, İə kaa keesəyəna mpi pəntv fəina tə.

¹³ Pə taya isu pə kpiisi-məyē ılena pə kusı ləlaa. Ama pə wəe kə si paa mpa pá wəena pəcə pəcə.

¹⁴ Pə tələnav-məyē waatv ıne tə, í pəsəyi na í səna mpa pəle pa laŋaa tə. Na ye kuyanku mu laŋaa na pə tələna pəle ıle, pa pəsi na pá səna-mə. Məpəyú í ká lakı na mə təna í wəena teitei.

¹⁵ Pa ŋmaa İə Təm taa kə məpəyú si:
Wei ı ka təəsa səsəm tə pə ta kələna-ı.
Na wei ı ka təəsa pəcə tə pə ta laŋna-ı.

Titv na ı taapalaa

¹⁶ İə fəə, ıni ı yelina na Titv ləki məpəyú mə təə isu tá ləkvuyv tə.

17 *U* lapə nti tə sələma-ı tə na pə tu kəla mpv te. *U* seesa isəle ke səsəm, haləna ı mayamaya í tə mə te pote pəle.

18 Tə tən̄sa ı waalı ké tá taapalv wei Yesu seelaa kpeka təna puyuləyi ı təmle ke Laapaalı Kupaŋ təm taa tə.

19 Pəle pə paasi Yesu seelaa ka ləsəna-ı sı í suki-tuyv tá yela taa ké timpi timpi tə lakı təmle kupante tən̄eyə Tacaə teeli təə tə. Na pə húləyi tətəyə isəna mpi tá luuŋ ná wəe sı tə səŋna ləlaa tə.

20 Tə preekəyi na tə cələyi sı tə paasuyvna liyitee səsəəna ane a təm tə, nəyəlv í taa kəə na í cayana-tv.

21 Paa Tacaə isentaa paa yəlaa kin tə preekəyi sı tá kupantv í lu təcəicəi.

22 Tə tiliyi pá na tá taapalv ləlv. Tə mayasa ıleye təm payale sı tə naa ı waalı, na tam tə nawa sı ı seesa isəle ké. Ama pənente ı tv-meyə naani ke teu, ıle ı seesa isəle na pə kəli mpv.

23 Ye Titv ıle ma waalı tv nté ıle, má na-ı tə lakəna təmle ke mə təə. Tá taapalaa ləlaa mpa pa sı-ı tə, Yesu seelaa kpeka tilina pəle, na pəle pa lakı ké sı pá ha Kilisiti ke teeli.

24 *U* la na pə húlı sı í səəla-wə na tampam, ılena Yesu seelaa kpeka te a taa na á nyı sı tə sama-mə tə, pə taya yem təə se.

9

Yuta isə seelaa tem

1 Pə taya isı maə nəki na ma ŋmaa-meyə takəlaya na má heeli-meyə Isə yəlaa mpa pa wə Yuta tə pa sənəv təm ntəyi kuheelu.

2 Ma nyəmə isəna í lakəna luyv kuləmvuyv tə mēe, haləna ma sama-meyə Masetoni nyəma kin, sı tá

taapalaa ke Akayi tetu taa nyɔɔsa pa tɔyi sɛnav tɔm taa kɛ tuu pɛnte. I sɛsuyɔ m̄pɔyɔ ɪsɔlɛ tɔ pɛ nyɔmtɔyi pa taa payalɛ kɛ.

³ Paa na mpɔ ma tiliyi tɔ taapalaa panɛyɛ mɛ tɛ, pɛcɔ puyɔluyɔ mpi tɛ puyɔla-mɛyɛ tɔm tɛnɛ tɛ taa tɔ, pɔ nana pa ɪsɛ. Ma caa kɛ si tampana pɔ mayana ɪ nyɔɔsa mɛ tɔyi teu na pɛ la teitei na nti maa heelaya-wɛ tɔ.

⁴ Ye pɛ taya mpɔ, ma na Masetoni nyɔma tɔ kɔma na tɔ mayana ɪ ta nyɔɔsi mɛ ti, taya pɛ tɔ fɛlɛ. Mpi tɔ ɪ yelaa na tɔ tɛ-mɛ na tɔ taa kɛ teu. Na ye mɛ nyɔntɛ tɔm ɪlɛ paa yɔyɔtɔyi tɔlɛ.

⁵ Ma mayasaa na ma nɔ si pɛ kɔla teu si mɔ wiina tɔ taapalaa panɛ na pɔ tɛɛ nɔyɔ na pɔ polo mɛ tɛ, na pɔ tayanɔyi kɔcɔɔ kɔpankɔ ŋku ɪ tɔma si ɪ kɔ la tɔ. Maa kɔɔ na mɔ kɔŋ tɔ, pɛ tɛna pɛ nyɔɔsaa tɛkɛŋkɛŋ na pɛ hɔlɪ si luyɔ kɔlɔmuyɔ kɛ ɪ lapɛnaa, pɛ taya kɔcaaluyɔ nakulɪ.

⁶ I tɔɔsi teu si ye wei ɪ tuu pɛcɔ, pɛcɔyɔ ɪ kɔ kɔ, na wei ɪ tuu sɔsɔm, sɔsɔm kɛ ɪ kɔŋ kɔm.

⁷ Ye mpɔ paa wei ɪ ha ɪsɛna pɛ ha-ɪ tɔ, ɪ taa hana wula yaa kɔcaaluyɔ. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, wei ɪ haana laŋhɔlɔmlɛ tɔyɔ ɪsɔ sɔɔlaa.

⁸ Na ɪsɔ wɛna pɛsuyɔ si ɪ ha-mɛyɛ kɔpantɔ kɛ sɔsɔm, pɛcɔ ɪ taa laŋ mpi mpi ɪ nyulɔyi tɔ. Ama ɪ hiki, na halɛna pɛ kaasɪ na ɪ lana tɔma kɔpana.

⁹ Pa ŋmaa ɪsɔ Tɔm taa si:

I haa kɔnyɔntɔnaa na luyɔ kɔlɔmuyɔ.

I kɔpantɔ u tɛŋ.

¹⁰ ɪsɔ wei ɪ haa tuulu kɛ kɔtutuuum na ɪ haa-ɪ tɔyɔnaya si ɪ tɔna ɪ ti tɔ, ɪsɔ unɪ ɪ kɔ ha-mɛyɛ kɔtutuuum tɛna mpi ɪ nyulɔyi tɔ. ɪsɔ unɪ, ɪ kɔ la na pɛ pu, na mɛ kɔpantɔ huki sɔsɔm.

11 İso ká tó mə niñ taa ké isəna mpi pə wεε təγə tam na pécó mu pəsi na í laki kúpantó ke tam. Uε payale ká sεε İso ké í na təmle ke kucəəñ wei í laki na té pukina tə ı təə.

12 Pə taya puló təə, kookalı wei í laki isəntə tə pə taya İso yəlaa sənau təə tike. Ama pə yeki tətəγə na yəlaa sεε İso ké í na təmle.

13 Kookalı inε ı lapó taa ké pu hólí mpi í kewa tə, na yəlaa payale ká sana İso ké isəna mpi í nunaa na í laki sı pə hólí sı í tεma mə taa na Kilisiti Laapaalı Kupañ tə. Na paa sa İso tətəγə isəna mpi mə na-wε na ləlaa í talıyú mə kúpam na luγú kulómuyú tə.

14 Na paa sələməγəna-mε na İso, na paa səəli-mεγε səsəm ke pεεεε taa pεεεε nna İso lapa-mε tə a təə.

15 İso fəə, nyá kucəəú fεi kεεsuyú.

10

Pəəli təmle tampana hılvıyú

1 Pəəli má, ma mayamaya təkrem ma wiikənnamε. Ma wei yəlaa yəγətəγı sı ye ma wε mə kiñ ıle ma wε təhεε. Ama ye ma fεi mə kiñ ıle ma apalıtv krawayale. Ma tεekəγı-mεγε Kilisiti kúpantó na ı lələñ təə sı,

2 í taa yele na waatú wei ma kəñ mə tε tə má hólí ma apalıtv. Pə taya puló təə, ma huú teu sı maa hıli ma apalıtv ke mpa pa huú sı tə təñəγı yulshuwεε ke yem tə.

3 Kúpam tə wε tá yulótənyú taa yaa, ıle pə taya yulshuwεε ke yem ké tə təñəγı na té yookina.

4 Ama youu wontu nti tá yoonaa tə tə ta ke nti antulinya inε ı yəlaa yoonaa tə. İso youu wontu nti tə pəsəγı na té wakəli təcəəsəle toñ nyənte təγə tə yoonaa. Tə wakələγı pəpətv ləmayasεε.

⁵ Tə kpeesəyəna pa təna mpa pa laki kalampaanu na pá kayatəyi si pá taa nyi Iso tə pa hūwēē. Tə keē yəlaa hūwēē təna na toŋ na tē tūyi Kilisiti təə si pá nuna-i.

⁶ Ye mu kəma na í la na pə ná si í nuna təkpaataa, ilē pə kaasa mpa pa təna na paa caaki nuna v tə tá səəlv puwa si tē hə pa ŋkraŋŋ.

⁷ Paa mpi, pə tənuyv təə ké mə nyənəyəna. Ye yulv nəxəlv i teŋ i taa si Kilisiti tənna-i, pəntv í mayasi teu na í ná si Kilisiti ti tá tətəy, isu i ti in i tə.

⁸ Pə taya pulv təə, paa ma sama ma ti na səsəəntv nti Taca h-a-tv tə, fēēē u kraa-m se. Pə ha-tuyv səsəəntv ntəyi si pə la na í te mə taa na Iso ké səsəm. Ama pə taya si pə wakəli-mē.

⁹ Ma ŋmaakuyv ma takəlas i tə, maa preekəyi si má kpeeti mə pəntv se.

¹⁰ Nti yəlaa yəyətəyi təyələ si: Pəəli takəlas i taa təm wē toŋ na apalvtv ké. Ama waatv wei i mayamaya i wē tá hēkv tə i wēē ké təhēē na i yəyətaya wē konyəŋ.

¹¹ Ye wei i yəyətəyi mpv pəntv í nyi teu si nti tə ŋmaa tá takəlas i taa ké waatv wei tə fēi mə kiŋ na nti ti la waatv wei ti wēē mə kiŋ tə, pə kaa wēē ŋkaŋka se.

¹² Tə kaa nəki na tē keēna yaa tē mayasi tá ti na lēlaa mpa pa maki pa laŋa taa si pa ké pulv tə. Pa ké iwēēŋ ké, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuyv ŋku paa mayasəna pa ti tə, na pa taa pa tike ke pa kpeesəyəna təma.

¹³ Ye tá, tá kaa pəsi na tē sa tá ti na pə tēē caasa. Ama tə saŋ tá ti na pə keesəna təmle nte Iso tv-tv tə tə tənaya. Iso hana-tuyv mpaav si tē tala mə tē.

¹⁴ Isəna pa suna-tv tə tu ŋmaana pə təə, ye tə taa kəə mə tē ilē mpuyule. Ama tə tala mə tēye teu na tē

heeli-meyə Kilisiti təm Laapaalı Kupaŋ.

¹⁵ Pə təw kə tu ŋmaana isəna pa suna-tu tə pə təw. Tu saŋ tá ti na ləlaa lapa təma nna tə. Ama tə caa kə sɪ mə taa tɛmnav kɛ lso í səsɪ, ɪlena tɛ pəsɪ na tɛ la təmle nte tə kələ ləŋ nyəntɛ təcayacaya təɣə mə heku, na tə taa ŋmaana isəna lso su-tu tə pə təw.

¹⁶ Pə waalı ɪlɛ tə pəsəyi tɛ yeləna Laapaalı Kupaŋ kɛ tɛtɔnaa mpa pa wɛ mə tɛ lələ tə pa taa, na tɛ taa sa tá ti na nti ləlaa tɛma lapu kɛ pa təma taa tə.

¹⁷ Pa ŋmaa lso Təm taa sɪ: Ye wei í caa ɪ sa ɪ ti, pɔntu í sa ɪ ti na nti Tacaalapa tə.

¹⁸ Kupaŋ, pə taya yulɔ wei ɪ nyənəyi ɪ ti isu ɪ kə pɔlɔ tə ɪnɪ ɪ sam yana. Ama wei ɪ təw Tacaalapa yəɣətəyi kupaŋtu təɣə.

11

Mpa pa yaa pa təyi tillaa kɛ yem tə

¹ Ma kooliyi kə sɪ isəwɛɛ í tu nyənɪ-m pəcəɣə kpaŋtu. Pə wɛ mpɔ mɛɛ, í nyənəyi-m mpɔ.

² Ma wɛna isɛsɛɛmlɛ kɛ mə təm taa kə, ɪlɛ lso tɔna-m isɛsɛɛmlɛ ɲtɛ. Pə taya pɔlɔ təw, í wɛɛ kə isu pɛɛlɔ wei ɪ ta nyənta apalɔ kɛ paa pəcə na má tə sɪ apalɔ kɔlɔm kəŋ kɛ maa ha-ɪ tə, apalɔ ɪnəɣələ Kilisiti.

³ Ama ma nyaŋ kə sɪ pə taa kəw na mə layatɔ saalı na í lə mə na Kilisiti í kpaŋtəyɔ tam na pə wɛ teu kɛ isəna mpi tə. Na pə kəw pə lá isu lfa ka yeluyɔ na təm mapɪ-ɪ pəpətu təm kɛ ɪ nəɣə taa na í tolisi-ɪ tə.

⁴ Pə taya pɔlɔ, í tɛma mə taa sɪ nəɣəlɔ í kəw í kpaalı-meyə nyəntɛ Yesu nəɣəlɔ ɪ təm na pə tá kɛna Yesu wei ɪ təm tá kpaala-mɛ tə. Na í taŋaa tətɛyɛtɛyɛ sɪ í mɔyi nyəntɛ feesuyɔ nakɔlɪ kɔ təm na pə tá kɛna lso Feesuyɔ ŋku kɔ təm tə heela-mɛ tə, na nyəntɛ

Laapaalı nəğəlv na pə tá kəna Laapaalı Kəpaŋ wei tə heela-me tə.

⁵ Ma ta huv sı mə nyente tillaa taa səsaə mpe pa tēem pulv taa se.

⁶ Ama pə pəsəyi pə wēe yəğətəya wawawa wei ma ta nyi tə. Təfə pa ta kəli-m nyəm. Tə hula-meğē m̄p̄ȳğ təceicei ké paa mpi pə taa ké na paa timpi.

⁷ Waatv wei ma kpaalaya-meğē İso Laapaalı Kəpaŋ tə, faalaa ke ma kpaalaya. Ma pasa ma təyi m̄p̄ȳğ sı pə kvsı-me. Yaa ma lapa mpv tə kawalaya nté?

⁸ Ma tisaa sı Yesu seelaa kpeka lenna í feləyi-m, ıle pə wē isu ma hulvsa aleyele na má səna-me.

⁹ Waatv wei maa wē mə te na kənyəŋ wəna-m tə ma ta sukı mə taa nəğəlvğv səğəla. Pə təya pulv, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tə pa kəna-m pə təna mpi pə lanja-m tə. Ma təkə ma təyi sı pə taa kəə na má sukı mə taa nəğəlvğv səğəla. Na mpv inəyi maa təkəyi ma təyi tam.

¹⁰ Na Kilisiti tampana nna ma təkə isəntə tə ma kaa yele mpi ma yəələğəna isəntə təğə yələnəv ke Akayi tetv təna taa.

¹¹ Pepe yelina na ma yəğətəyi mpv? Ma ta səəli-me tə pə təə yaa? İso nyəmə təu sı ma səəla-me.

¹² İsu ma lakvğv pənente tə m̄p̄ȳğ maa lakı, ılena má ləsi mpa pa həŋ pa ti na pá təŋ sı tá na-we tə kaa təmlə təğə pə taa.

¹³ Yələa mpe pá ké tillaa pəpətvnəa ké. Pa looliyi nti pa lakı tə tə taa na pá cesəğəna pa ti isu Kilisiti tillaa.

¹⁴ Na təle tə fei piti mēe, m̄p̄ȳğ Satanı mayamaya ná cesəğəna ı ti isu isətaə tillu kəpaŋ nəğəlv.

¹⁵ Ye mpv pə fei piti sı ı təmlə nyəmə í cesəna pa ti isu sıyisuyv lataa. Ama te, pu te na pə felı-wēğē mpi

pa lakı tə.

Pəəli kuryəntəyələ ke İso təmlə təə

¹⁶ Ma tasəyi-təyi yəğətəyü kə, nəğəlv İ taa nyəni-m İsu ma kə krañtu. Yaa ye İ tu nyənəyi-m krañtu ntə, İ yaa-m krañtu, İlena pəćó má pəsi na má sa ma təyi pəćó tətə.

¹⁷ Nti ma yəğətəyi İsəntə tə pə taya ntəyi Tacaa luyü wəe si má sa ma ti İni. Ma yəğətəyi kə İsu krañtu.

¹⁸ Pə taya pulv təə, tımpi yəlaa ləlaa sañ pa ti na yuləhəwəe ke yem tə, İsu ma sama ma ti tətə mēe.

¹⁹ Mə mpa mə mə na mə İse tə, paa pa ta tu sələmi-mə si İ mv krañtənaa, İ muyi-wəyē.

²⁰ İ yelaa kə si pá pəsi-meyē yomaa, si pá təkəna-mē, si pá puçusiçi-mē, si pá kraakı mə təə na pá fəyəyi, si pá makı mə nəəsi.

²¹ Tá İcantv təə kə tá taa la mpv. Pə wə fēele si má yəğətəyi mpv.

Paa na mpv tə, ye nəğəlv makı kañkante si İ wəna mpi İ kə sañna İ ti tə, ma pəsəyi na maa má kañkante tətə mēe. Ma yəğətəyi kə İsu ma svv krañtəyü.

²² Ntəñ pa kə Hepəla nyəma yaa? Na má tətəyö te. Ntəñ pa kə İseyeli nyəma yaa? Na má tətəyö te. Ntəñ pa kə Apəlaham piya yaa? Na má tətəyö.

²³ Ntəñ pa kə Kilisiti təmlə nyəma yaa? Má kə Kilisiti təmlə tv na pə kəli-wē. Ma lapa təmlə na pə kəli-wē. Pa təkə-m təm paçalə na pə kəli-wē. Pa mapə-m na pə kəli-wē, səm nəğə taa kə ma wə tam.

²⁴ Təm kakpası ke Yuta nyəma mapə-m akpatēe pəçəlayafēi nule nule.

²⁵ Lom nyəma ná mapə-m təm tooso, pa yaça-m pēe ke təm kuləm si pa kuçv-m. Təm tooso kə ləm lipa

kpuləh wei i taa ma wεε tə, ma caya ilim kulbməm na ahoο kulbmεε ke teŋku taa.

²⁶ Ma cəυ katatəlaya taa, pusi na ηmulaa niη taa ké ma wεε. Səm nəγə taa ké ma wε ma Yuta nyəma mayamaya heku taa, na səm nəγə taa ké ma wε kra nyəma tε. Na səm nəγə taa ké ma wε acalεε taa, na səm nəγə taa ké ma wε wulaya tetu taa. Na səm nəγə taa ké ma wε teŋku taa. Na səm nəγə taa ké ma wε tá taapalaa kucεsaa kiη.

²⁷ Pa yaa si kaŋkaŋsi təma na wahałanaa səsaa tə, má nana. Təm paγalε ke maa kpətəyi isəle. Nyəγəsi na lukətu tə, paa pəəsəyi. Ma kpisa kutəγəυ təγəυ ke wulee wulee. Ma təγə wahałana watu, paa wontuyu kutakuyu ma feina.

²⁸ Na pə tu kaasa mpi tə, maa yəγətəyi pə təm. Yesu seelaa kpeka təna təm nəγəsεε ná kuyu-m paa kuyaykuyu.

²⁹ Ye yulu nəγəlu lapa icam, má lakı icam tətəγə. Ye pə tu nəγəlu ke isayatu lapu, pə wuki-m ké təsəηη.

³⁰ Ye pə wεε si má sa ma təγələ, ma icantu ma icantu cələγə maa saηna ma ti.

³¹ Tacaα Yesu Caa Isə nyəmə si maa looliyi. Inəyi paa saη tam.

³² Maa wε Tamasi tə, wulan səsə Aletasi su kufəneε wei ke təna tə i su taηlaa ke kolunə ηka ka cəna icate tə ka nəγə si pá kra-m.

³³ Ama pa tu-m sətəkυ səsəυ taa na pá tisi-m na icate kolunə ηke ka pətote. Mpu pə yelina na má fiti i niη taa.

12

Mpi mpi pə hula Pəli na í ná tə

¹ Paa ti sam fəi teu tə, isu ma sama ma ti. Pə lapa-m isu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Tacaá kulaa na í hólí-m tə, maa yəğətí pə təm ke pənente.

² Ma nyəmə í sə seelə nəğəl, pusi lapa naanəwa na liyiti kələ pə kpaasəy-ı hatuu isətaa tə. Ma ta nyi si pə kpaasa-ı tampana yaa pə lapa-ı isu toosee taka ké kulapv tə. Ama Isə tike nyəmna.

³ Ma nyəmə si kəpam pə kpaasa yulə inəyi hatuu aləsanna taa. Ma tasəyi yəğətəy si ma ta nyi si tampana pə kpaasa-ı yaa pə lapa-ı toosee taka ké kulapv tə. Ama Isə tike nyəmna.

⁴ Na í nu pa yəğətaya tənaya təmnaa mpa yulə kaa pəsi na í yəğətí tə, na pə ta tu hav yulə pəyaya si ká yəğətí tə.

⁵ Yulə inə maa samı-ı, ilə ma mayamaya ma kaa sa ma ti se. Ye pə we sam, ma ıcantv kiñ ke maa sana ma ti.

⁶ Ye ma ti sam ke maa pəkaya ma taa la kpañtv se. Pə taya pulə təə, tampana ke maa heelaya tə se. Ama ma kpa ma təyi na ma ti sam, maa caa si nəğəl í nyənı-m si ma ké pulə na pə kəli isəna mpi í naaki na í nuki si ma laki tə.

⁷ Pə tv-m ma tənəy taa ké kətəñ kəwəwıw si ma taa san ma ti si maya pə kula səsəəntv na pə hólí. İle kətəñ ŋkv kv we ké isu Satanı tillu wei ı tilaa tə si í kayatı-m na má taa sa ma ti tə.

⁸ Təm tooso ké ma sələma Tacaá ke kətəñ kəne kv təə si í waası-m-kv.

⁹ Ama ı cə-m si ı pəele paasi, pulə ta kaası si í tasma lapv, si pə taya pulə təə, ma ıcantv taa ké inı ı toma ná naa teu. Ye mpv ma ıcantv ke maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma təə.

¹⁰ Pə təə ké ıcantv na kətəñ na isənyəñle na wəhalanaa na lañwakəlle səsəəle, pə təna mpi ma

naa isəntəγə Kilisiti təə tə ma mɔγələγəna-wəγi. Pə taya pɔlv təə, ma ké ɪcam ɪle ma toŋ taa toŋ nté təna.

Kòlentí nyáma təm caalɔvɔv kɛ Pəəli

¹¹ Ma yəγətəγi ké ɪsu ma sɔv kraŋɔvɔv, ɪle mə yelina na má yəγətəγi mpv. Pɪ mɔna ɪsu mi sɛenna ma təə. Mpi tə, paa ma ta kɛ pɔlv tə mə nyente tillaa səsaa mpɛ pa ta tɛɛ-m pɔlv.

¹² Pə lapa təma wena a húləγi sɪ ma ké tillu təγə mə hɛkv taa na suulu səsə mɛɛ. Səγəntv təma na ɪsə kəkəlv nyəm na piti təma kɛ a lapənaa.

¹³ Nti tə taa ké pa ta la-mɛ ɪsu pa lakvɔv Yesu sɛɛlaa kpeka lenna tə ye pə taya təkɔvɔv mpi mə ta təkɪ-m tə pə paasi? Ma təm səpəna-mɛγɛ tənɛ ɪnɪ tə taa.

¹⁴ Ma nyəsəγi ma ti sɪ ma kəŋ mə tɛγɛ təm tooso nyəm, ɪle maa caa sɪ í təkɪ-m sɛ. Mə mayamaya kɛ ma caa pə taya mə liyitee. Pə taya piya caləsəγəna liyitee sɪ sɪ təə sɪ caanaa. Ama caanaa caləsəγəna liyitee sɪ pa təəna pa piya.

¹⁵ Ye ma ma laŋhɔlvmlɛ nté sɪ má təγə mə təə ké pə təna mpi ma wena tə, paa ma ti má kv na pə səna-mɛ. Ye máá səəla-mɛγɛ n̄p̄úγú teu ɪɛ, mi məŋna maya səəlvɔv kɛ pəcə?

¹⁶ ɪ nyəmá teu sɪ ma ta mɪsəna-mɛ. Ama lɛlaa ná tɛna-ti sɪ acilayətv kɛ ma lapənaa na má nyɪ-mɛγɛ katəsɪ na pəpətvnaa na má kra-mɛ.

¹⁷ Mpa ma tila mə kiŋ tə pa taa nəγəlv lapa na má təγə mə təə?

¹⁸ Ma wiina Titv sɪ í polo mə tɛ na ma təŋsa ɪ waəli ké tá taapəlv ɪɛ. Yaa í caa í tə sɪ Titv təγəna mə təə kɛ? Pə taya ma yaasi na ma ɪkpate kɛ Titv təŋaa?

¹⁹ Ntanyɪ pə kraγəv waətv nəγəlv tə ɪ hvv keɛɛ sɪ tə pɛkəγi sɪ tɛ keɛli tá nyóŋ təə. Aai pə taya mpv.

İsəna Kilisiti caakı tə rıprıyú tə yəyətəyi İso isentaa. Tá taapalaa kúpama tə heeliyi-meye pə tənaya rıprıyú sı í pılv ləlv.

²⁰ Ma nyən sı ye ma kəma na má tala mə te má taa mayana-mege nti maa caa tə tə taa, na mu taa na nti mu caa təyə ma kin. Ma nyən ké sı pə taa kəə na yoo, na isəseemle, na páána, na kəlvu pəkəvu, na kütəy, na yəyətəya krai nyənka, na isəcau, na liyituyu pə wee.

²¹ Ma nyən ké sı má tala mə kin ma İso í taa pasa-m mə isentaa na má kəə na má wii yəlaa payale mpa pa lapa isayətunaa ke tuu ləy, na pá tá yelev tetelakası, na asilima, na yaasi isayav wei paa təkaa tə pa təə.

13

Kantəkaya kvkpaalətv na seetv

¹ Təm tooso nyəm nté ma caa kəntə ke mə te tə. Aseeta nyéma naale yaa tooso ká hüləna təmnaa təna mpa pa wee tə pa tampana na pécó. Pa ηmaa rıprıyú İso Təm taa ké.

² Ma kpaaləyi tuu mpa paa lapa isayətv tə na lelaa sı ye ma kəma na má kəə sı ma naa-me, ma kaa wii nəyəlv pətətəle. Maa kəma təm naale nyəm tə ma təma-mege kpaaləyv ke mpv. Pənente ma fei mə kin ilə ma tasəyi-mege kpaaləyv.

³ Ntəy í caa í ná sı Kilisiti tən ke ma yəyətəyəna yaa pə təya Kilisiti tən yaa? İ ká ná mee. Kilisiti u húləyí icantv natələyi mə təm taa se. Ama toma ke u húləyí mə hekv.

⁴ Paa na mpv u icantv təə ké pa kama-i səm tesika təə. Ama u wəna u weesuyu ke İso toma taa. Tá na- u tə kpentaa ké, na tə ké acamaa tətəyə. Ama yaasi

wei tə lakəna mə kiŋ tə pə hólǫyí kə sɪ tá na-ı tə wəna weesuyu ke lso toma təə.

⁵ Ǫ mayası mə mayamaya mə tɪ na í feŋ mə tɪ na í ná sɪ í təkə lso sɛɛɛɛɛɛ mpaav yaa í tá təkɪ. Ntəŋ í nyəmá teu sɪ Kilisiti wɛ mə kiŋ na? Təv, í temna lso na mə taa tə, ye í pəsaa na í hólí tampana ke mpv ɪɛ, mpvɔɪɛ.

⁶ Ma huɪ sɪ í nyəmá teu sɪ tá kiŋ, tə pəsəyɪ na tə hólí mpv mɛɛ.

⁷ lso kə tə sələməyɪ sɪ í yeɛ na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa sɪ tə hólí tənɛ tə taa kə mpi tə pəsəyɪ tə, paa pu lu sɪ pəsɪyɪ ke tu pəsəyɪ, kɪpantv ke tə caa mu laki.

⁸ Pə taya pulv təə, tə kaa pəsi na tə lu lso tampana waali. lso tampana anəyɪ tu lana.

⁹ Tá keɪ acamaa na mu kə toŋtonaa tə, tá laŋa hulɔmaa kə. Pə təə tətəyə tə sələməyɪ sɪ í la kɪpantv ke teu.

¹⁰ Mpi pə təə ma wɛ-mɛ na pooluŋ na ma ŋmaa-meyɛ takəlaya təyɔɛ sɪ waatv wei maa kəə mə kiŋ tə ma taa lana-mɛ na toŋ ke toma nna Tacaɪ ha-m tə. Pə ha-m toma anəyɪ sɪ pə la na í polo ləɔ, pə ta ha-m-yɛ sɪ pə wakəli-mɛ.

¹¹ Pənente ma taapalaa pə lapa wulee. Ǫ lɔ sɪ í té teu. Ǫ səsəyɪ təmaya apalutv. Ǫ wɛɛ nəyə kulɔmaya, na í wɛɛ təma na leleŋ. lso wei ı sələyɪ na í haɪ alaafəya tə í wɛɛ mə kiŋ.

¹² Ǫ sɛɛ təmaya teu na í leli.

lso yəlaa təna sɛɛ-mɛ.

¹³ Tacaɪ Yesu Kilisiti pɛɛɛɛ na lso səlɔyɪ na kɪpəntvɪyɪ ŋku Feesuyu Naŋŋtv kəŋna tə pə wɛɛ mə təna mə kiŋ.

xxx

PIPI LI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377